

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

8. listopadu 2012*

„Řízení o předběžné otázce — Nedostatečné upřesnění skutkového a právního kontextu sporu v původním řízení — Otázky položené v kontextu vylučujícím užitečnou odpověď — Neupřesnění skutečností odůvodňujících nezbytnost odpovědi na předběžné otázky — Zjevná nepřípustnost“

Ve věci C-433/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Krajského soudu v Prešově (Slovensko) ze dne 10. srpna 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 22. srpna 2011, v řízení

SKP k.s.

proti

Kvetě Polhošové,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení A. Borg Barthet, vykonávající funkci předsedy pátého senátu, M. Ilešič a M. Safjan (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

po vyslechnutí generální advokátky,

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 5 až 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (Úř. věst. L 149, s. 22), čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29), jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

* Jednací jazyk: slovenština

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi SKP k.s. (dále jen „společnost SKP“), správcem konkurzní podstaty úpadce KFZ Sys s.r.o. „v konkurzu“ (dále jen „společnost KFZ“), a K. Polhošovou ve věci plnění smlouvy o koupi spotřebního zboží na splátky K. Polhošovou.

Právní rámec

Unijní právo

Listina

- 3 Článek 47 Listiny stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

Bezplatná právní pomoc je poskytnuta všem, kdo nemají dostatečné prostředky, pokud je to nezbytné k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti.“

Směrnice 93/13

- 4 Článek 1 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Účelem této směrnice je sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem.“

- 5 Článek 2 směrnice 93/13 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „nepřiměřenými podmínkami“ [„zneužívajícími klauzulemi“] smluvní podmínky [klauzule] vymezené v článku 3;
- b) „spotřebitelem“ fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespádají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání;
- c) „prodávajícím nebo poskytovatelem“ fyzická nebo právnická osoba, veřejnoprávně nebo soukromoprávně vlastněná, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely související s její obchodní nebo výrobní činností nebo povoláním.“

- 6 Článek 3 odst. 1 této směrnice 93/13 stanoví:

„Smluvní podmínka [klauzule], která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou [zneužívající], jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

Směrnice 2005/29

7 Článek 1 směrnice 2005/29 stanoví:

„Účelem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu a dosáhnout vysoké úrovně ochrany spotřebitele sblížením právních a správních předpisů členských států týkajících se nekalých obchodních praktik, které poškozují ekonomické zájmy spotřebitelů.“

8 Článek 2 směrnice 2005/29 zní následovně:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) ‚spotřebitelem‘ fyzická osoba, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání;
- b) ‚obchodníkem‘ fyzická nebo právnická osoba, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení;
- c) ‚produktem‘ zboží nebo služby včetně nemovitosti, práva a závazku;
- d) ‚obchodními praktikami vůči spotřebiteli‘ (dále také jen ‚obchodní praktiky‘) jednání, opomenutí, chování nebo prohlášení, obchodní komunikace včetně reklamy a uvedení na trh ze strany obchodníka přímo související s propagací, prodejem nebo dodáním produktu spotřebiteli;

[...]“

9 Článek 3 odst. 1 a 2 směrnice 2005/29 stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům, jak je stanoveno v článku 5, před obchodní transakcí týkající se produktu, v jejím průběhu a po ní.

2. Touto směrnicí není dotčeno smluvní právo, zejména pravidla týkající se platnosti, vzniku nebo účinků smlouvy.“

10 Článek 5 odst. 1 a 2 směrnice 2005/29 stanoví:

„1. Nekalé obchodní praktiky jsou zakázány.

2. Obchodní praktika je nekalá, pokud

- a) je v rozporu s požadavky náležité profesionální péče

a

- b) podstatně narušuje nebo je schopná podstatně narušit ekonomické chování průměrného spotřebitele, který je jejímu působení vystaven nebo kterému je určena, nebo průměrného člena skupiny, pokud se obchodní praktika zaměřuje na určitou skupinu spotřebitelů, ve vztahu k danému produktu.“

Slovenské právo

- 11 V souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 71/1992 o soudních poplatcích, ve znění použitelném ve sporu v původním řízení, je od soudních poplatků osvobozen správce konkurzní podstaty podle zvláštního právního předpisu, a sice zákona č. 7/2005 o konkurzu a restrukturalizaci.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 12 Dne 13. listopadu 2001 společnost DRUKOS a.s. uzavřela s K. Polhošovou smlouvu o nájmu a koupi spotřebního zboží, na základě níž se K. Polhošová po uplynutí doby nájmu, a sice po zaplacení 30 měsíčních splátek, stane vlastníkem tohoto zboží. Dotčená smlouva obsahovala výhradu vlastnictví, podle níž vlastnické právo na K. Polhošovou přejde až po splnění všech jejích závazků, včetně uhrazení všech měsíčních splátek. Cena zboží činila 17 270 SKK (569,73 eur), ale se zohledněním „nájemného“ měla K. Polhošová ve skutečnosti zaplatit celkovou částku 24 033 SKK (792,83 eur).
- 13 Na společnost DRUKOS, a. s. byl prohlášen konkurz a dne 16. března 2006 uzavřela smlouvu o postoupení pohledávky vůči K. Polhošové s p. Holcem s bydlištěm v Nitře (Slovensko). Na základě smlouvy z téhož dne p. Holec následně dotčenou pohledávku postoupil společnosti MEDIATION KMCH, s. r. o., se sídlem v Nitře a následně v Banské Bystrici (Slovensko). Na základě smlouvy ze dne 23. února 2008 byla tato pohledávka následně postoupena společnosti IVACO CONSULTANTS LIMITED se sídlem na Seychelách. Dne 17. května 2008 poslední uvedená společnost uzavřela smlouvu o postoupení uvedené pohledávky se společností AKROPOLIS estates, s. r. o., později KFZ, se sídlem na Slovensku.
- 14 Dne 25. července 2008 byl na společnost KFZ prohlášen konkurz.
- 15 Dne 17. března 2010 podala společnost SKP u Okresního soudu v Popradě žalobu směřující proti K. Polhošové, v níž od ní požadovala zaplacení smluvní pokuty stanovené v případě prodlení s platbou, která představuje 0,1 % dlužné částky za každý den prodlení, a náhradu nákladů souvisejících s vymáháním požadovaných částek. Dotčená smluvní pokuta týkající se období čtyř let předcházejících podání žaloby představuje částku 987,05 eur, přičemž požadovaná odměna advokáta představuje částku 117,32 eur.
- 16 Rozsudkem ze dne 22. února 2011 Okresní soud v Popradě uvedenou žalobu zamítl z důvodu, že výše uvedená smluvní pokuta představuje zneužívající klauzuli ve spotřebitelské smlouvě. Tento soud měl za to, že vzhledem k tomu, že se k dotčené pokutě připojují i úroky z prodlení stanovené zákonem, jsou obě tyto sankce nepřiměřené a způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech obou druhů smluvních stran v neprospěch spotřebitele.
- 17 Společnost SKP proti tomuto rozsudku podala odvolání u Krajského soudu v Prešově.
- 18 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, je v souladu se slovenskými právními předpisy správce podniku v konkurzu osvobozen od soudních poplatků. V případě neúspěchu jeho žaloby jsou náklady vzniklé spotřebiteli prakticky nenahraditelné. V důsledku toho jsou spotřebitelé odrazováni od podávání žalob proti podnikům v konkurzu, jakož i od placení služeb advokáta, což poškozuje ochranu jejich práv.

- 19 Vzhledem k tomu, že měl Krajský soud v Prešově za to, že řešení sporu v původním řízení závisí na výkladu relevantních ustanovení unijního práva, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musejí být články 5 až 9 směrnice 2005/29 [...] vykládány v tom smyslu, že za nekalou obchodní praktiku se má považovat i praktika dodavatele, podle níž postupuje pohledávky proti spotřebitelům na subjekt v konkurzu (úpadku), pokud není spotřebitelům zaručena náhrada nákladů soudního řízení vzniklého ze spotřebitelské smlouvy?
- 2) Pokud je odpověď na předchozí otázku taková, že je v rozporu s unijním právem, postupují-li se pohledávky proti spotřebitelům pro účely vymáhání na subjekt v úpadku, zda v takovém případě:
- a) lze vykládat článek 47 Listiny [...] tak, že mu neodporuje postup soudu, jímž na ochranu spotřebitelů neuplatní zákonné poplatkové zvýhodnění správce úpadce a že v tomto případě soud neporuší právo správce úpadce na soudní ochranu, zastaví-li řízení z důvodu nezaplacení poplatku za žalobu?
- b) Brání čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice [...] 93/13 [...] použití ustanovení vnitrostátního práva o osvobození správce konkurzní podstaty od soudních poplatků, pokud by bez nekalé obchodní praktiky žalobce nebyl osvobozen od soudních poplatků a zastavením řízení by se předešlo soudnímu řízení o plnění ze zneužívající klauzule?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 20 Na základě čl. 53 odst. 2 svého jednacího řádu může Soudní dvůr, je-li žádost o rozhodnutí o předběžné otázce zjevně nepřijatelná, po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním, a nepokračovat v řízení.

K první otázce a k první části druhé otázky

- 21 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda obchodní praktika spočívající v tom, že dodavatel postoupí podniku v úpadku pohledávky vůči spotřebiteli, který nemá záruku, že mu budou nahrazeny náklady řízení související se smlouvou uzavřenou s tímto dodavatelem, je nekalá ve smyslu směrnice 2005/29. V případě kladné odpovědi na první otázku se předkládající soud Soudního dvora v první části své druhé otázky táže, zda článek 47 Listiny brání tomu, aby byl správce podniku v konkurzu, na který byly tyto pohledávky postoupeny, nucen zaplatit soudní poplatek, pokud požaduje, aby spotřebitelé zaplatili peněžitou částku na základě uvedených pohledávek.
- 22 Podle ustálené judikatury je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporu, který mají rozhodnout (viz zejména rozsudek ze dne 16. července 1992, Meilicke, C-83/91, Recueil, s. I-4871, bod 22 a ze dne 24. března 2009, Danske Slagterier, C-445/06, Sb. rozh. s. I-2119, bod 65).
- 23 Nezbytnost dospět k výkladu unijního práva, který bude pro vnitrostátní soud užitečný, vyžaduje, aby uvedený soud vymezil skutkový a právní rámec, do něhož jsou otázky, které pokládá, zasazeny, nebo alespoň vysvětlil skutkové okolnosti, na nichž jsou uvedené otázky založeny (viz zejména rozsudek ze dne 26. ledna 1993, Telemarsicabruzzo a další, C-320/90 až C-322/90, Recueil, s. I-393, bod 6, jakož i usnesení ze dne 17. září 2009, Canon Kabushiki Kaisha, C-181/09, bod 8 a ze dne 3. května 2012, Ciampaglia, C-185/12, bod 4).

- 24 Soudní dvůr je totiž oprávněn rozhodnout o výkladu předpisu Unie pouze na základě skutečností, jež mu uvede vnitrostátní soud (rozsudky ze dne 16. července 1998, *Dumon a Froment*, C-235/95, Recueil, s. I-4531, bod 25 a ze dne 11. září 2008, *Eckelkamp a další*, C-11/07, Sb. rozh. s. I-6845, bod 52, jakož i usnesení ze dne 23. března 2012, *Thomson Sales Europe*, C-348/11, bod 43).
- 25 V projednávané věci předkládací rozhodnutí tento požadavek nesplňuje. Vyznačuje se nedostatkem jasnosti a přesnosti, pokud jde o skutkový a právní rámec sporu v původním řízení, a v důsledku toho Soudnímu dvoru neumožňuje, aby na položené otázky podal užitečnou odpověď.
- 26 Na základě čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29, vykládaného ve spojení s čl. 2 písm. c), se tato směrnice vztahuje na nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům před obchodní transakcí týkající se produktu nebo služby, v jejím průběhu a po ní.
- 27 Předkládající soud však ve svém rozhodnutí neuvádí, jaké konkrétní jednání obchodníka v konkurzu vůči spotřebiteli by mohlo představovat nekalou obchodní praktiku. Tento soud se konkrétně omezuje na podrobný popis řetězce postoupení pohledávky dotčené ve věci v původním řízení mezi obchodníky, aniž uvádí prvky jednání obchodníka vůči spotřebiteli, které by mohly představovat nekalou obchodní praktiku.
- 28 Jen pro úplnost je třeba rovněž dodat, že se položené otázky týkají případu postoupení, k němuž došlo ve prospěch podniku v úpadku. Z předkládacího rozhodnutí však nevypývá, že by se původní řízení týkalo takového postoupení, jelikož k některým postoupením v řetězci uvedeném v předcházejícím bodě došlo ve prospěch podniků, které v okamžiku transakce nebyly v konkurzu.
- 29 V každém případě je třeba konstatovat, že předkládací rozhodnutí neobsahuje informace o vnitrostátním právním rámci, které by umožnily dospět k závěru, že odpověď Soudního dvora bude pro vyřešení sporu v původním řízení užitečná.
- 30 V rámci věci v původním řízení se jeví, že předkládající soud k předložení předběžných otázek Soudnímu dvoru vedla zpochybnitelnost platnosti dotčených smluv o postoupení. Určení, že taková praktika, jako je praktika dotčená ve věci v původním řízení, je případně nekalá s ohledem na směrnici 2005/29, však na posouzení uvedené platnosti přímý dopad nemá (viz rozsudek ze dne 15. března 2012, *Pereničová a Perenič*, C-453/10, body 45 a 46).
- 31 První otázka a první část druhé otázky jsou tudíž zjevně nepřípustné.

Ke druhé části druhé otázky

- 32 Podstatou druhé části druhé otázky předkládacího soudu je, zda směrnice 93/13 brání tomu, aby byl správce konkurzní podstaty v souladu s vnitrostátními ustanoveními osvobozen od soudních poplatků, pokud by v případě neexistence konkurzu dotčený obchodník od uvedených poplatků osvobozen nebyl.
- 33 Tento soud ve skutečnosti žádá o posouzení souladu vnitrostátních ustanovení týkajících se soudních poplatků se směrnicí 93/13.
- 34 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 93/13 je však jejím účelem sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se zneužívajících klauzulí ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem. V důsledku toho se týká pouze klauzulí obsažených ve smlouvách, a nikoli rozdělení nákladů řízení, jak je stanoveno ve vnitrostátních právních předpisech.

- 35 V projednávané věci je jedinou smlouvou uzavřenou mezi obchodníkem a spotřebitelem, která je předmětem sporu v původním řízení, na kterou předkládací rozhodnutí odkazuje, smlouva, kterou K. Polhošová uzavřela dne 13. listopadu 2001, zatímco Slovenská republika k Evropské unii přistoupila až dne 1. května 2004.
- 36 V souladu s ustálenou judikaturou má Soudní dvůr pravomoc vykládat unijní právo, pouze pokud jde o jeho použití v členském státě ode dne jeho přistoupení k Unii (viz rozsudky ze dne 10. ledna 2006, Ynos, C-302/04, Sb. rozh. s. I-371, bod 36; ze dne 14. června 2007, Telefónica O2 Czech Republic, C-64/06, Sb. rozh. s. I-4887, body 22 a 23; ze dne 15. dubna 2010, CIBA, C-96/08, Sb. rozh. s. I-2911, bod 14, jakož i usnesení ze dne 11. května 2011, Semerdžev, C-32/10, bod 25).
- 37 Je tedy třeba dospět k závěru, že druhá část druhé otázky je zjevně nepřípustná.
- 38 S ohledem na vše předcházející je třeba podle čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora konstatovat, že projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je zjevně nepřípustná.

K nákladům řízení

- 39 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Krajský soud v Prešově (Slovensko) rozhodnutím ze dne 10. srpna 2011, je zjevně nepřípustná.

Podpisy.